

Câu chuyện bên lò sưởi năm 1948

Tác Giả: L.m Cao Văn Luận

Thứ Hai, 30 Tháng 1 Năm 2012 09:25

Đây là lần đầu tiên tôi gặp ông Diêm, nhưng đã biết tên ông từ khi ông làm thủ trưởng, rồi tôi chắc và mãi đây qua những lời ca tụng của các công sự viên của ông ...

LTS : Trích trong Hồi ký BÊN GIÒNG LỊCH SỬ 1940 - 1965 của L.m Cao Văn Luận

21. Câu chuyện bên lò sưởi năm 1948

Tôi đi ca nô từ Quảng Khê vào Đông Hải, mua vé máy bay vào Huế. Vì đường bộ và đường thủy bị cắt đứt, người Pháp thì bị y giết mất đường máy bay từ Sài Gòn ra Hà Nội, lên Nam Vang, Việt Tân.

Vào Huế chưa được bao lâu, khoảng một tháng, thì Bộ Lưu Bị đánh đuổi tôi lên gặp hoàng đế Bảo Đại, và ý định muốn như tôi thuyết phục ông Ngô Đình Diêm ra thành lập một chính phủ qui tụ được những người quốc gia chân chính, có uy tín, có tài năng.

Đi cùng chuyến máy bay được biết của quân đội Pháp, mà Bộ Lưu Bị xoay sở đem ra Huế dành riêng cho tôi và cả Đoàn Nôm, một nhân sĩ Huế.

Lên Đà Lạt, tôi tìm được ông Ngô Đình Diêm ngay. Lúc đó ông Diêm đang trong biệt thự của ông Nhu. Đây là lần đầu tiên tôi gặp ông Diêm, nhưng đã biết tên ông từ khi ông làm thủ trưởng, rồi tôi chắc và mãi đây qua những lời ca tụng của các công sự viên của ông như Hoàng Bá Vinh, Nguyễn Khuê, Nguyễn Văn Châu, các cha và giới Công giáo, cũng như nhiều thành phần quốc gia tôi được tiếp xúc cũng hay biết đến ông Diêm, và tôi rất tin tưởng, kính phục ông. Vì những

Câu chuyện bên lò sưởi năm 1948

Tác Giả: L.m Cao Văn Lu&n

Thứ Hai, 30 Tháng 1 Năm 2012 09:25

C&m tình có s&n đó tôi ch& đ&nh đ&n g&p thăm h&i, làm quen và tìm hi&u ông Di&m mà thôi, ch& không có ý đ&nh rõ r&t nào.

Tr&i Đà L&t l&nh, ông Di&m b&n b& đ& com lê ng&i đ&c sách trong sa lông, sát bên lò sưởi. Ông Di&m thân m&t, t& i c& i đ&ng lên m&i tôi ng&i xu&ng chi&c gh& bành c&nh ông, h&i han tôi v&nh ng& c&m t&ng, nh&n xét c&a tôi lúc v& n&c. Tôi t& ý lo s&, xót xa cho đ&t n&c, vì tình tr&ng chi&n tranh, vì âm m&u c&a ng& i Pháp, vì s& chia r& n&i b& hàng ngũ qu&c gia, vì hi&m h&a c&ng s&n. Ông Di&m ít nói, g&t gù có v& tán đ&ng. Tôi vào ngay đ&:

- Th&a c&, bây gi& ng& i Pháp đã đ&a hoàng đ& B&o Đ&i v& l&p l&i tri&u đình nhà Nguy&n, c& có đ&nh ra l&p chính ph& không? Ông Di&m l&c đ&u, nhìn đ&nh đ&nh vào b&p l&a:

- Tr&c cha, vài ng& i cũng đã h&i tôi đi&u đó. Th&c ra thì tôi không nên tr& l&i vì B&o Đ&i ho&c ng& i c&a ngài ch&a nói gì v&i tôi m&t cách chính th&c v& đi&u đó. Theo tôi thì không th& nào ra l&p chính ph& lúc này đ&c. Cha cũng hi&u r&i đó. Th&a hi&p V&nh H& Long đã không đ&m l&i đ&c l&p và th&ng nh&t chân chính cho Vi&t Nam. Quân đ&i Pháp, Cao &y Pháp đang n&m m&i quy&n hành chính tr&, quân s&. V& ngo& i giao thì Vi&t Nam b& gi&i h&n, ch& đ&c phép đ&t đ&i đi&n & ba n&i là Ba-Lê, Hoa-th&nh-đ&n và Luân-đôn.

Nh& th& ch& quy&n ngo& i giao hoàn toàn không có, hoàn toàn trong tay ng& i Pháp. Đi&u th& hai n&a ít ng& i đ& ý là ng& i Pháp l&p ra Hoàng Tri&u C&ng Th& đ& bi&n t&t c& vùng cao nguyên Trung và Nam Ph&n thành đ&t thu&c đ&a tr&c ti&p c&a Pháp.

Ông Di&m tr&m ng&m m&t lúc. Tôi v&n im l&ng. Nh&ng l&i ông nói ra n&a nh& suy t&, n&a nh& phân tr&n v&i tôi:

- Vùng cao nguyên này có m&t t&m quan tr&ng l&n v& chi&n l&c và kinh t&. V& chi&n l&c, nó n&m & gi&a ba qu&c gia Vi&t, Miên, Lào. Ai chi&m gi& đ&c cao nguyên này có th& gây áp l&c đ&c đ&i v&i c& ba qu&c gia đó.

Ng& i Pháp g&i vùng cao nguyên là Hoàng Tri&u C&ng Th& ch& là m&t l&i trá hình, trên th&c t& ch& tâm c&a h& là bi&n vùng này thành thu&c đ&a Pháp. V& m&t kinh t&, thì vùng cao nguyên

Câu chuyện bên lò sưởi năm 1948

Tác Giả: L.m Cao Văn Lu&n

Thứ Hai, 30 Tháng 1 Năm 2012 09:25

---

h&t s&c quan tr&ng đ&i v&i Vi&t Nam trong t&ng lai. ߝ đ& ch&c ch&n c& nhi&u tài nguyên thiên nhiên, nhi&u khoáng s&n ch&a đ& c& khám phá và khai thác, nh&ng chúng ta c&n ph&i b&o v& cho Vi&t Nam.

R&i còn v&n đ& th& di&n qu&c gia, ch& quy&n qu&c gia n&a. Không th& b&ng đ&ng nh&ng cho Pháp m&t vùng đ&t quan tr&ng nh& th&, n&m ngay gi&a lãnh th& qu&c gia, ng& i Vi&t Nam nào mu&n lên l&i ph&i xin thông hành!

Tôi ch&t nh& đ&n m&t cu&n sách kh&o lu&n v& đ&a đ& Đông Pháp, không nh& rõ tác gi&, và tôi đem nh&ng ý ki&n đ& c& nêu lên trong t&p sách này trình bày l&i v&i c& Di&m:

- C& nói đ&ng. Tôi c& đ&c m&t cu&n sách vi&t đ&i ý r&ng Pháp mu&n ngăn ch&n s&c bành tr&ng c&a dân t&c Vi&t Nam v& phía Tây, mu&n đ& dân t&c Vi&t Nam đ&ng l&i ߝ các mi&n duyên h&i, còn Pháp thì ph&i gi& v&ng vùng cao nguyên Tr&ng Sơn, v&a đ& ngăn ch&n s&c bành tr&ng c&a dân t&c Vi&t Nam, v&a canh phòng phía Lào. Nh& v&y khi l&p Hoàng Tri&u C&ng Th&, đ&t tr&c thu&c Pháp, thì Pháp đ& b&t đ&u thi hành đ&ng cái chính sách đ& r&i.

C& Di&m ch&m rãi:

- Trong m&t vài tr&ng h&p, mình c& th& tính chuy&n h&p tác v&i ng& i Pháp trên căn b&n th&a hi&p v&nh H& Long, v&i m&t đ&i u ki&n: B&o Đ&i không ph&i là B&o Đ&i.

C& Di&m c& v& khoái trá v&i câu nói ý nh& đ&, h&i m&m c& i. Tôi hi&u ý c&, cũng m&m c& i. C& Di&m l&i ti&p:

- Nh&ng chuy&n đ& không th& x&y ra đ& c. B&o Đ&i là B&o Đ&i t&c là m&t ng& i, thì chúng ta c& th& dùng th&a hi&p v&nh H& Long làm bàn đ&p đ& tranh đ&u t& ôn hòa đòi h&i thêm nh&ng ch& quy&n khác mà ng& i Pháp ch&a ch&u trao tr&. V&i ai thì đ& c, nh&ng v&i B&o Đ&i thì không th& đ& c. Dù c& thi&n chí đ&n m&y cũng vô ích thôi. B&o Đ&i ch& thích nghi l&, hình th&c, b& ngoài l&i ham săn b&n, ăn ch&i, không c& tinh th&n trách nhi&m đ&i v&i s& m&ng lãnh đ&o c&a ông.

Câu chuyện bên lò sưởi năm 1948

Tác Giả: L.m Cao Văn Lu&n

Thứ Hai, 30 Tháng 1 Năm 2012 09:25

Giä sä tôi ra läp näi các väi Ngài thì sä xäy ra đä vä rät mau. Và dĩ nhiên lúc này thì tôi là phäi chäu ra đäi, chäu thiät thäi, vì Pháp còn coi näng lá bài Bäo Đäi läm.

Tôi thán phäc nhäng nhän đänh sáng suät, chính xác cäa ông Diäm, häi thêm:

- Thäa cä, nhä väy bây giä cä không ra läp näi các, thì theo cä bao giä mäi có cä häi tät đä đäm ra mät giải pháp hoàn toàn quäc gia?

Cä Diäm nhìn tôi nhä trách räng tôi cũng đã biät nhä cä räi mà còn häi làm chi:

- Bên Tàu đäng nào thì Mao Träch Đông cũng thäng Täng Giäi Thäch. Mä muän cho hä Täng thäa hiäp chia đät hay chia quyän väi Mao cho yên chuyän Trung Hoa läc đäa. Quân cäng sän tàu thäng tiän đän biên giäi Bäc Viät Nam, quân Viät Minh đä cä sä giúp đä träc tiäp cäa quân cäng sän Tàu, sä mänh lên, quân Pháp sä gäp khó khăn, lúc đó thì cä Pháp và Bäo Đäi sä läy läc ngäi nào đäa ra đä cä mät giäi i pháp quäc gia chân chính. Lúc đó ra cũng chäa muän.

Tôi đäng lên chào ông Diäm đänh ra vä, chät nhä räng đây là nhà cäa ông Nhu.

Tôi häi ông Nhu và đä cä ông Diäm cho biät là ông Nhu đang ä phòng trong. Tôi tiän vào. Đây là mät căn phòng räng, giäa kê mät chiäc bàn dài, có lä là bàn ăn, mät góc kê chiäc đàn đäng cäm. Sát täng có bä sa lông và mäy chiäc bàn nhä, thäp. Ông Nhu ngäi trên chiäc ghä sa lông đó. Ông Nhu mäc chiäc áo len dày cao cä. Con gái đäu lòng cäa ông là Lä Thäy đang ngäi trên chiäc bàn dài, häc bài. Bà Nhu mäc áo dài màu xanh đä đäng bên con gái la mäng Lä Thäy vì Lä Thäy làm bài không đúng ý bà.

Câu chuyän giäa tôi và ông Nhu cũng täng tä nhä câu chuyän väi ông Diäm. Giäng nói ông Nhu chäm rãi, rän räi, đäy tin täng. Chät giäa câu chuyän bà Nhu la län mäng Lä Thäy. Tôi quên nói mät đäi u là tä đäu tôi chänghe bà Nhu nói tiäng Pháp thôi.

Câu chuyện bên lò sưởi năm 1948

Tên: Lâm Cao Văn Lưu

Địa chỉ: Hải Phòng, ngày 1 tháng 9 năm 2012 09:25

Ông Nhu cầu này:

- Mình làm gì thôi, có cha Lưu đến thăm đây này.

Ông Nhu nói với bố mẹ ông Việt. Bà Nhu không nghe, chỉ tiếp tục mắng con, và bố mẹ ông Việt. Ông Nhu thẫn thờ, lúc đầu khom:

- Thôi cha, chúng mình sang phòng bên cạnh nói chuyện bớt ồn ào hơn.

Tôi và ông Nhu bước sang phòng khác. Ông Nhu khép cửa lại, tuy vậy nhưng ông Việt la hét cửa bà Nhu bên phòng vẫn còn vang động.

Câu chuyện tiếp tục, và ông Nhu cũng nhận được những tin tức này ra chấp chánh chấp thu nên tôi làm, sự bố trí tràn ngập vì những khó khăn không giải quyết nổi. Tôi cũng góp ý đi đến là nếu vì nóng lòng, với vàng quá mà ra chấp chánh lúc chấp thu nên thì chấp những không được vì cái gì mà tiêu tan luôn cả vốn liếng danh dự và sự nghiệp chính trị tiếp tục lại cửa mình. Ông Nhu có vẻ thẫn thờ cái ý đó, gật gù. Tôi hỏi thì nào cũng đến thăm hai anh em ông Lưu khác.

Ông có vẻ mệt mỏi, và khi tiếp khách ra về, tôi bước qua phòng khách, ông Diệm vẫn đang ngồi đó đọc một tờ báo tiếng Pháp. Cả hai người cùng bắt tay tôi và đưa tôi ra cửa.